

Ewa Szary

"Rozważania nad poetyką misterium", Maria Adamczyk,
"Pamiętnik Literacki", T. 63 (1972), z.
3 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 158

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) ADAMCZYK Maria: Rozważania nad poetyką misterium. "Pamiętnik Literacki" R. 63:1972 z. 3, s. 143-162.

Praca o charakterze teoretycznym i historycznym, przedstawiająca misterium - jeden z gatunków średniowiecznej literatury religijnej. Rozważania rozpoczynają wyjaśnienia specyfiki genealogicznej "misterium", a szczególnie specyfiki pojęciowej, całego szeregu nazw genealogicznych, którymi opatrywano w średniowieczu ten gatunek. W dalszym ciągu, w ślad za pracami Lewańskiego i Ziomka, autorka wylicza i charakteryzuje - w sposób opisowy - cechy strukturalne i tematyczne misterium: zależność od wątków biblijnych i ewangelicznych, amorfizm, cykliczność. Cechy te, dostrzegane, ale nie wyjaśniane przez krytykę jednoznacznie, mają - zdaniem autorki - źródło w takim sposobie rozumienia i wykładania słuchaczom historii świętej, w którym "przeszłość jest równocześnie czymś teraźniejszym i w czasie teraźniejszym uświadamianym". Wykładnikiem takiego stosunku do historii jest symultaniczna konstrukcja czasu w misterium.

BP/47/37

E.Sz.

(I) BUYSENS Eric: Stylistyka. Przeł. M. Dramińska-Joczowa. "Pamiętnik Literacki" R.63:1972 z. 3, s. 299-303.

Praca poświęcona jest rozważaniom przedmiotu stylistyki oraz jej komplementarności wobec takich dyscyplin badawczych, jak: fonologia, gramatyka i leksykologia. Uwzględniając uwagi Bally'ego na temat intelektualnych i alogicznych właściwości wszelkiego wypowiedzania, autor stwierdza, że stylistyka uzupełnia fonologię, gramatykę i leksykologię: na sumę signifié wypowiedzi (których badaniem zajmują się wymienione wyżej dyscypliny) nakłada mianowicie znaczenie (signification). Stwierdzeniu temu towarzyszy ostre rozróżnienie pomiędzy zakresem "signifié", które posiadają słowa izolowane od woli nadawcy i odbiorcy, a "signification", którego ośrodkiem jest asertywność wypowiedzi, ustanawiająca związek pomiędzy mówiącym a społeczeństwem. Przedmiotem stylistyki jest zatem badanie dokonywanego przez mówiącego wyboru spośród zasobów dostarczonych mu przez konwencję językową oraz sposób ich użytkowania.

BP/47/38

E.Sz.